

RYNEK NASION raport z 2024r.

1. Produkcja kwalifikowanego materiału siewnego

Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) w 2023r., w laboratoriach urzędowych i akredytowanych oceniono łącznie 377,1 tys. ton nasion roślin rolniczych kategorii „elitarny” i „kwalifikowany”. W stosunku do 2022 r., było to mniej o 4,2%. Do sprzedaży zakwalifikowano o 2,1% mniej nasion zbóż. Zmniejszyła się produkcja nasion pszenicy ozimej, owsa, pszenżyta ozimego i orkiszu. Zwiększyła się natomiast produkcja nasion żyta, jęczmienia ozimego, kukurydzy i gryki.

O blisko 20% zmniejszyła się produkcja nasion roślin pastewnych. Mniej było bobowatych grubonasiennych (o 10,1%). W tej grupie roślin większość stanowią nasiona łubinu wąskolistnego, grochu i bobiku. Po kilku latach wzrostu, o 18,7% zmniejszyła się ilość zakwalifikowanych nasion traw. Spośród pastewnych wzrosła jedynie produkcja bobowatych drobnonasiennych a dominujący udział w produkcji utrzymuje tu koniczyna czerwona.

O 19,4% zwiększyła się produkcja nasion roślin oleistych i włóknistych. Jest to spowodowane głównie wzrostem produkcji soi i (o 48,2% w stosunku do zeszłego roku) oraz gorczycy białej (o 12,7%) której nasiona stanowią obecnie 57 % produkowanych nasion roślin oleistych.

2. Plantacje nasienne

Według danych Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa (GIORiN), powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych zmniejszyła się i w 2023 r. wynosiła 147,2 tys. ha czyli blisko 4,1% mniej niż przed rokiem. Zasiewy zbóż na nasiona były mniejsze o 5,7%. Zdecydowanie mniejsze były powierzchnie zasiewów na nasiona pszenicy ozimej (o 9,8%), jarej (o 23,1%) i pszenżyta ozimego (o 13,7%). Wzrosła powierzchnia plantacji nasiennych żyta (24,7%), owsa i kukurydzy. Udział mieszańców żyta w 2023 r. stanowił 36,6 % z tego 2,7% to odmiany krajowe. Zmniejszył się udział jakościowych odmian pszenicy ozimej, w 2023 r. stanowiły 60,4% powierzchni zakwalifikowanych plantacji. Znaczące wzrosty powierzchni zasiewów odnotowano dla oleistych; gorczycy (37,9%) oraz soi (o 30,1%).

Trzeci rok z rzędu zmniejszał się udział krajowych odmian w strukturze plantacji nasiennych zbóż i w 2023 r. wyniósł on 43,2%. Hodowle zagraniczne dominują w produkcji nasion jęczmienia ozimego (95,5%) i jarego (78,7%). Wysoki jest także udział nasion odmian zagranicznych pszenicy ozimej (57,8%) i jarej (53,4%) oraz pszenżyta ozimego (52,3%). Utrzymuje się silna konkurencja firm zagranicznych na rynku nasion. Duże znaczenie mają

odmiany ze Wspólnego Katalogu, nierejestrowane w Polsce. W 2023 r. ich udział w powierzchni plantacji nasiennych zbóż wynosił 20,8%. Najwyższy udział odmiany te miały w plantacjach nasiennych jęczmienia ozimego (44,4%), jęczmienia jarego (23,4 %) i pszenicy jarej (24,2 %).

Od kilku lat powierzchnia plantacji nasiennych ziemniaków ulegała niewielkim zmianom. W 2023 r. zgłoszono 2277 plantacji nasiennych ziemniaka o łącznej powierzchni 5839,48 ha (w 2021r. – 2277 plantacji). Oznacza to, że w 2023 r., powierzchnia reprodukcji sadzeniaków w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszyła się o 6% i był to 3 z rzędu rok zmniejszania się powierzchni produkcji.

Udział plantacji nasiennych w całkowitej powierzchni uprawy ziemniaków zmniejszył się do 2,83%. Zmniejszyła się średnia wielkość plantacji nasiennych ziemniaków i wynosiła 2,70 ha.

W produkcji sadzeniaków dominują rejony charakteryzujące się bardziej korzystnymi warunkami przyrodniczymi i mniejszym zagrożeniem chorobami wirusowymi. Zdecydowana większość plantacji nasiennych zlokalizowana jest w województwach położonych na północy kraju. Województwa w których koncentruje się produkcja nasienne ziemniaków to: zachodniopomorskie, pomorskie, wielkopolskie, łódzkie, kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie. Łączny udział tych województw w produkcji sadzeniaków przekracza 90%.

Systematycznie, maleje udział krajowych odmian w produkcji sadzeniaków (38,0% w 2012 r., w 2020 r., 20,9%). W 2023r. w produkcji nasiennej, znajdowały się 62 odmiany z polskich hodowli, głównie z grupy bardzo wczesnych i średniowczesnych jadalnych oraz skrobiowych średniowczesnych i późnych. Uprawiano je na 18,5% ogólnej powierzchni uprawy na cele nasienne.

Ekspansja odmian zagranicznych przybrała na sile po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Od tego czasu w Polsce mogą być uprawiane i reprodukowane odmiany z Katalogu Europejskiego (CCA), który zawiera odmiany ziemniaków wpisane do rejestrów poszczególnych państw członkowskich. Udział odmian z CCA stale wzrasta, w 2023 r. stanowiły one 55,0% produkcji nasiennej w Polsce.

Walory jakościowe, zwłaszcza odmian jadalnych do bezpośredniego spożycia jak też lepsze dostosowanie do miejscowych warunków przyrodniczych uzasadniają przynajmniej częściowe odzyskiwanie rynku przez odmiany polskich hodowli.

Zahamowana została tendencja wzrostowa stosowania kwalifikowanego materiału sadzeniakowego. W bieżącym 2023 roku udział sadzeniaków kwalifikowanych w zużyciu sadzeniaków ogółem, podobnie jak rok wcześniej, wynosił około 22%.

Zmniejszenie powierzchni uprawy na cele nasienne, mniejsza podaż sadzeniaków oraz wysokie ceny ziemniaków konsumpcyjnych i środków produkcji były czynnikami stymulującymi wzrost cen sadzeniaków w 2023 roku.

Produkcja nasienna buraków cukrowych w Polsce prowadzona jest w niewielkim zakresie, przeniesiono ją bowiem do bardziej sprzyjających rejonów uprawy na południu Europy. W następstwie załamania eksportu nasion i stale malejącego zainteresowania uprawą w kraju, znacząco zmniejszała się też powierzchnia produkcji nasiennej buraków pastewnych. W ostatnich latach pojawiły się jednak tendencje wzrostowe – a w 2023 powierzchnia uprawy buraków pastewnych wzrosła o 9%.

W 2023 r. odnotowano zwiększenie zasiewów bobowatych drobnonasiennych (o 7,5 %). Spośród tej grupy roślin o wielkości produkcji nasiennej decyduje koniczyna czerwona, której plantacje stanowiły prawie 80% całej powierzchni uprawy tej grupy roślin. Zmniejszyła się natomiast o 6,4% powierzchnia zasiewów bobowatych grubonasiennych.

Podobnie jak rok wcześniej zmniejszyła się powierzchnia upraw nasiennych traw (o 21,5%). W 2023 r. w produkcji znajdowały się 132 odmiany z 16 gatunków traw. Zmieniła się struktura upraw. Dominują plantacje życicy; trwałej (51,1%) i wielokwiatowej (8,6%) oraz kostrzewy czerwonej (17,2%). Znaczące udziały w zasiewach utrzymują życicy; westerwoldzka (6,4%) i mieszańcowa (4,2%) oraz tymotka (3,1%). Relatywnie najbardziej zmniejszyły się zasiewy kupkówki (43,7%) i życicy mieszańcowej (44,9%) a najbardziej wzrosły zasiewy życicy wielokwiatowej.

Zmniejszył się obszar upraw nasiennych facelii (o 16,4%).

3. Odmiany

W Krajowym Rejestrze odmian roślin rolniczych (KR), czyli w urzędowym wykazie odmian, których materiał siewny może być wytwarzany i może znajdować się w obrocie w Polsce, jak i na obszarze Unii Europejskiej, przeważają odmiany z zagranicznych firm hodowlanych. Zwiększyła się wielkość oferty odmianowej roślin rolniczych. Wzrosła liczba odmian zbóż, kukurydzy, bobowatych grubonasiennych oraz oleistych i włóknistych. Łącznie, w Krajowym Rejestrze w 2023 r. znajdowało się 1678 odmian roślin rolniczych z czego odmiany zagraniczne stanowiły 56,3%. Największe udziały zagranicznych odmian w rejestrze miały: rzepak ozimy (88,9%), kukurydza (73,1%) i burak cukrowy (80,7%), czyli gatunki, w

których dominują odmiany mieszańcowe. Odmiany zagraniczne przeważają także w rejestrze ozimych odmian jęczmienia, żyta i pszenicy ozimej, lucerny siewnej oraz soi. W rejestrach odmian pszenżyta, owsa, roślin bobowatych grubonasiennych, buraków pastewnych i traw nadal przeważają odmiany hodowli krajowej. Podobnie jest w przypadku ziemniaka. Spośród 98 odmian ziemniaka wpisanych do KR, 74 to odmiany hodowli krajowej które przeważają w grupie odmian skrobiowych, odmiany zagraniczne w grupie odmian przeznaczonych na przetwórstwo.

4. Obrót i zaopatrzenie w materiał siewny

Według danych Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa (WIORiN) w sezonie 2022/23 krajowa produkcja nasion roślin rolniczych była o 3,0% wyższa niż przed rokiem. Produkcja zbóż zmniejszyła się o 4,5%. Największe wzrosty produkcji odnotowano dla facelii i oleistych w tym dla gorczycy białej, o 38,9%. Duże wzrosty produkcji odnotowano dla lucerny siewnej i bobowatych grubonasiennych ; łubinu żółtego i wyki zarówno siewnej jak i kosmatej. Zmniejszyła się natomiast produkcja kukurydzy (o 18,6%) i traw (o 22,1%).

Sprzedaż nasion roślin rolniczych zmniejszyła się o 1,1% w tym sprzedaż nasion zbóż kłosowych zmniejszyła się o 12,7%. Największe spadki sprzedaży odnotowano dla pszenicy jarej 41,4%, bobowatych grubonasiennych; bobiku (24,7%) i grochu (27,3%), oraz traw (37,2%). Największe wzrosty sprzedaży odnotowano dla facelii, ziemniaków, lucerny, łubinu żółtego, wyki i gorczycy.

Nasiona zbóż stanowiły 58% masy wyprodukowanego kwalifikowanego materiału siewnego roślin rolniczych z czego 52% to nasiona pszenicy.

W sezonie 2022/23, nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły ponad 85% oferowanego do sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego. Kwalifikowany materiał siewny zbóż (bez kukurydzy) wytworzony w kraju stanowił 97%, kwalifikowany materiał siewny kukurydzy 19%, bobowatych grubonasiennych 99%, ziemniaków 84%, a traw 84%. Głównie z zagranicy sprowadzono też materiał siewny rzepaku ozimego (76%), lucerny siewnej (75%) i buraków cukrowych (100%).

Według danych GUS, szacowanych na podstawie ocen rzeczoznawców terenowych, w 2023 r. sprzedaż nasion kwalifikowanych zbóż była o 1,7% mniejsza niż przed rokiem. Wzrost sprzedaży odnotowano dla pszenicy ozimej, jęczmienia ozimego, żyta i ziemniaków. Mniejsza była sprzedaż nasion zbóż jarych; pszenicy, jęczmienia i pszenżyta.

W dalszym ciągu udział nasion kwalifikowanych w zasiewach jest niski. W 2023 r., średni udział kwalifikowanego materiału siewnego, w ogólnej ilości zużytych do siewu nasion zbóż¹ wyniósł 20,4%. Po uwzględnieniu mieszanek, wskaźnik udziału nasion kwalifikowanych zbóż w zasiewach wyniósł 19,3%. Najwięcej nasion kwalifikowanych stosowano w uprawie pszenicy jarej i jęczmienia jarego a najmniej w uprawie owsa. Udział kwalifikowanych sadzeniaków wyniósł 19,5%. Przyjmując do wyliczenia wielkości sprzedaży podawane przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa wskaźniki udziału kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji są wyższe; dla zbóż wskaźnik ten wynosi 27,8%, a dla sadzeniaków 28%. Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie sprzedaży. Stosunkowo najwięcej kwalifikowanego materiału siewnego zbóż w relacji do powierzchni zasiewów zbóż, sprzedawano w województwach: lubuskim, łódzkim, kujawsko-pomorskim i opolskim, najmniej zaś w mazowieckim, podkarpackim i podlaskim.

5. Ceny materiału siewnego

Według danych GUS do połowy 2023 roku utrzymywały się wysokie ceny nasion. Znacznie droższe niż przed rokiem były nasiona zbóż jarych; owsa o 26%, pszenicy o 19% i jęczmienia o 15%. Tańsze niż rok wcześniej były nasiona zbóż ozimych pszenicy (o 22,5%), żyta (o 2%) i pszenżyta (o 20%).

Czynnikami różnicującymi ceny nasion była możliwość wykorzystania ziarna i wartość genetyczna odmian. Nasiona odmian pszenic jakościowych są o około 10% droższe niż nasiona odmian paszowych. Dużo większe są różnice między cenami nasion odmian żyta mieszańcowego i populacyjnego. Nasiona odmian mieszańcowych żyta, gdzie jedna trzecia sprzedawanych nasion to mieszańce sprzedawane są na jednostki siewne, podobnie jak ma to miejsce w przypadku mieszańców kukurydzy i rzepaku.

Droższe niż przed rokiem były sadzeniaki ziemniaków (o 18%) i nasiona rzepaku (o 12%) oraz nasiona roślin pastewnych, traw łąbinów, lucerny i koniczyny.

Wiosną 2024 o około 10% tańsze niż przed rokiem są nasiona zbóż jarych. Ceny kukurydzy nie uległy większym zmianom i w przeliczeniu na jednostkę, czyli 50 tys. nasion mieszczą się w przedziale od 320 zł za nasiona do siewu na kiszonkę do 620 zł za nowe odmiany ziarnowe.

---

¹ Przyjmując jako podstawę do oszacowania sprzedaży wartości podawane przez GUS (przy uwzględnianiu zapotrzebowania na nasiona jedynie plantacji w czystym siewie).

6. Rynek nasion warzyw

W 2023 r. nastąpił znaczny wzrost powierzchni plantacji kwalifikowanych warzyw. Zakwalifikowano więcej upraw nasiennych warzyw korzeniowych, rzepowych i fasoli. Zmniejszyła się powierzchnia plantacji nasiennych bobu i cebuli.

Od kiedy Polska stała się członkiem UE na naszym rynku mogą być sprzedawane nasiona odmian warzyw zarejestrowanych w europejskim Wspólnym Katalogu Odmian Roślin Warzywnych (CCV). Stopniowo zwiększa się liczba odmian wpisanych do Krajowego Rejestru Odmian Roślin Warzywnych. Ponad 20% Krajowego Rejestru to odmiany zagraniczne. Odmiany krajowe dominują w Krajowym Rejestrze odmian cebulowych, strączkowych, sałaty głowiastej, rzodkiewki, korzeniowych i roślin dyniowatych.

W roku gospodarczym 2022/23 produkcja i sprzedaż nasion kwalifikowanych warzyw nie zmieniły się istotnie. Zwiększyła się produkcja kapustnych, papryki i pomidorów, fasoli wielokwiatowej, buraków i marchwi. a zmniejszyła się produkcja grochu, cebuli ogórków i sałaty. Najwięcej produkuje i sprzedaje się nasion warzyw strączkowych (groch, fasola, bób). Udział roślin strączkowych w masie sprzedanych nasion stanowił 71,9%. Istotny udział w produkcji mają też buraki ćwikłowe (3,9%), rzodkiewka (4,7%), marchew (3,4%), cebula (3,2%) i ogórki (2,1%). O wartości rynku nasion warzyw decydują głównie nasiona ogórków, marchwi, cebuli i buraków ćwikłowych.

Do obrotu wprowadzono 746,4 ton materiału siewnego kategorii standard, czyli o 5% mniej niż przed rokiem. Główne pozycje to bób fasola karłowa, buraki ćwikłowe, pietruszka, rzodkiewka, ogórki i marchew. Mniej było nasion cebuli, marchwi, rzodkiewki, fasoli zwykłej, bobu i ogórków. Więcej nasion pietruszki, buraków i fasoli wielokwiatowej.

Na rynku nasiennym warzyw zdecydowanie przeważają nasiona importowane. W sezonie 2022/23 nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły 20,2% nasion oferowanych do sprzedaży i przeważały w zaopatrzeniu w nasiona fasoli wielokwiatowej, kalarepy, brukselki i szczypiorku.

RYNEK NASION - streszczenie

Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) w 2023r., w laboratoriach oceniono łącznie 377,1 tys. ton nasion roślin rolniczych kategorii „elitarny” i „kwalifikowany”. W stosunku do 2022 r., było to mniej o 4,2%. Do sprzedaży zakwalifikowano o 2,1% mniej nasion zbóż, o blisko 20% zmniejszyła się produkcja nasion roślin pastewnych. Zwiększyła się produkcja nasion roślin oleistych i włóknistych..

Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych w 2023 r. zmniejszyła się o 4,1% i wynosiła 147,2 tys. ha. Zasiewy zbóż na nasiona były mniejsze o 5,7%. Zmniejszyła się udział krajowych odmian w strukturze plantacji nasiennych zbóż i w 2023 r. wyniósł on 43,2%. Zmniejszyła się powierzchnia reprodukcji sadzeniaków i malał udział krajowych odmian ziemniaka. W 2023r. uprawiano je na 18,5% ogólnej powierzchni upraw na cele nasienne. Podobnie jak rok wcześniej zmniejszyła się powierzchnia upraw nasiennych traw (o 21,5%) i facelii (o 16,4%). Znaczące wzrosty powierzchni zasiewów odnotowano dla oleistych; gorczycy oraz soi i bobowatych drobnonasiennych (o 7,5 %).

W Krajowym Rejestrze odmian roślin rolniczych (KR), znajdowało się 1678 odmian roślin rolniczych z czego odmiany zagraniczne stanowiły 56,3%. Największe udziały zagranicznych odmian w rejestrze miały: rzepak ozimy (88,9%), kukurydza (73,1%) i burak cukrowy (80,7%), czyli gatunki, w których dominują odmiany mieszańcowe.

Według danych Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa w sezonie 2022/23 krajowa produkcja nasion roślin rolniczych była o 3,0% wyższa niż przed rokiem. Wzrosła produkcja facelii, oleistych, lucerny siewnej i bobowatych grubonasiennych. Zmniejszyła się natomiast produkcja zbóż i traw.

Sprzedaż nasion roślin rolniczych zmniejszyła się o 1,1%, sprzedaż nasion zbóż kłosowych zmniejszyła się o 12,7% a traw o 37,2%. Największe wzrosty sprzedaży odnotowano dla facelii, ziemniaków, lucerny, łubinu i gorczycy. Nasiona zbóż stanowiły 58% masy wyprodukowanego kwalifikowanego materiału siewnego roślin rolniczych.

W sezonie 2022/23, nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły ponad 85% oferowanego do sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego. Według danych GUS, sprzedaż nasion kwalifikowanych zbóż była o 1,7% mniejsza niż przed rokiem. W 2023r., średni udział kwalifikowanego materiału siewnego, w ogólnej ilości zużytych do siewu nasion zbóż wyniósł 20,4% a po uwzględnieniu mieszanek, 19,3%.

Według danych GUS do połowy 2023 roku utrzymywały się wysokie ceny nasion. Znacznie droższe niż przed rokiem były nasiona zbóż jarych; owsa o 26%, pszenicy o 19% i

jęczmienia o 15%. Tańsze niż rok wcześniej były nasiona zbóż ozimych pszenicy (o 22,5%), żyta (o 2%) i pszenżyta (o 20%). Także zboża jare sprzedawane wiosną 2024r. są tańsze niż przed rokiem, ceny kukurydzy nie uległy większym zmianom .

W 2023 r. wzrosła powierzchnia plantacji kwalifikowanych warzyw. Zakwalifikowano więcej upraw nasiennych warzyw korzeniowych, rzepowych i fasoli. Zmniejszyła się powierzchnia plantacji nasiennych bobu i cebuli.

Produkcja i sprzedaż nasion kwalifikowanych warzyw nie zmieniły się istotnie. Najwięcej produkuje i sprzedaje się nasion strączkowych. Zwiększyła się produkcja kapustnych, papryki i pomidorów, fasoli wielokwiatowej, buraków i marchwi a zmniejszyła się produkcja grochu, cebuli ogórków i sałaty.

Na rynku zdecydowanie przeważają nasiona importowane. W sezonie 2022/23 nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły 20,2% nasion oferowanych do sprzedaży nasion warzyw.

Tabela 1 Podaż nasion zakwalifikowanych w laboratoriach Stacji Oceny Nasion

Rośliny i grupy roślin	2019		2020		2021		2022		2023		2023/20
	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	%
Rośliny rolnicze razem w	372,6	x	416,4	x	408,7	x	393,4	x	377,1	x	95,8
Zboża w tym:	320,1	51,6	357,4	57,6	335,1	58,0	328,0	59,4	321,0	58,2	97,9
pszenica ozima	125,7	61,5	141,9	69,4	139,4	62,8	144,1	62,3	135,0	58,3	93,7
pszenica jara	18,6	39,7	15,9	33,9	16,5	106,4	14,6	71,9	14,8	72,5	100,8
pszenica orkisz	0,2	x	0,4	x	0,2	x	0,2	x	0,2		80,4
jęczmień ozimy	23,4	104,2	27,9	124,3	28,8	107,3	29,9	97,3	31,7	103,0	105,9
jęczmień jary	33,1	44,2	36,6	48,8	35,0	86,0	25,8	77,9	26,5	79,9	102,5
żyto ozime	26,9	29,7	25,5	28,2	24,9	29,5	24,2	36,5	28,3	42,7	117,0
żyto jare	1,2	x	1,4	x	1,2	x	0,9	x	1,1	x	115,5
owies	15,3	30,8	19,0	38,4	17,0	34,0	14,2	30,4	12,4	26,5	87,2
pszenżyto ozime	55,7	48,4	61,0	53,0	53,6	40,6	56,8	48,6	50,9	43,6	89,7
pszenżyto jare	7,7	47,1	14,8	90,6	3,7	18,5	3,5	54,7	4,6	72,5	132,6
gryka	0,1	1,4	0,3	3,6	0,4	5,9	0,7	6,4	0,8	7,3	113,6
Kukurydza	10,4	15,6	12,7	19,1	13,7	8,4	12,8	7,0	14,7	8,0	114,7
Buraki	0,5	2,2	0,4	1,7	0,2	0,9	0,5	2,3	0,4	2,0	87,4
Oleiste i włókniste	8,5	9,3	10,5	11,4	13,1	12,5	9,2	7,9	10,9	9,5	119,4
w tym: rzepak ozimy	1,3	1,5	1,2	1,4	1,1	1,2	1,0	1,0	1,0	0,9	93,8
gorczyca biała	5,4	x	7,5	x	8,9	x	5,5	x	6,2	x	112,7
soja	1,7	x	1,5	x	2,3	x	2,2	x	3,2	x	148,2
Pastewne w tym:	43,5	x	48,1	x	56,1	x	55,8	x	44,7	x	80,1
Bobowate grubonasienne	15,3	56,7	16,3	60,4	19,4	55,1	21,2	51,3	19,0	43,7	89,9
Bobowate drobnonasienne	2,1	18,7	1,7	29,8	2,3	30,2	2,3	28,0	2,6	42,0	109,8
Trawy	20,6	x	22,5	x	27,3	x	22,2	x	16,0	x	72,1
facelia	3,6	x	4,4	x	5,2	x	5,4	x	2,9	x	54,2
Rzodkiew oleista	2,4	x	3,9	x	4,7	x	4,6	x	4,1	x	88,7

*) - kg nasion na 1 hektar obsianej powierzchni

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/: wstępne dane niepublikowane oraz <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym> (data dostępu 15,04,2024), GUS: Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2022 roku, Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2023 roku, obliczenia własne

Tabela 2 Powierzchnia plantacji kwalifikowanych - tys. ha

Rośliny i grupy roślin	2019	2020	2021	2022	2023	2023/2022 %
Zboża	79,7	75,6	72,2	71,0	66,9	94,3
pszenica ozima	28,1	24,7	25,6	28,2	25,5	90,2
pszenica jara	4,0	3,6	4,4	3,7	2,9	76,9
pszenica twarda	0,03	0,06	0,03	0,02	0,01	60,2
pszenica orkisz	0,05	0,12	0,28	0,25	0,06	23,3
jęczmień ozimy	4,5	5,0	4,9	5,1	5,0	97,7
jęczmień jary	9,1	8,8	7,6	5,9	4,9	82,1
żyto	8,0	7,5	5,7	4,3	6,0	139,1
żyto jare	0,9	0,5	0,4	0,3	0,4	127,3
owies	5,6	6,2	5,1	3,5	4,4	127,0
w tym: owies nagi	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	96,9
pszenżyto ozime	14,2	14,4	11,8	11,9	10,3	86,3
pszenżyto jare	1,9	1,1	1,1	1,2	1,2	100,3
kukurydza	2,8	3,2	4,3	4,6	5,5	119,1
gryka	0,3	0,4	0,8	1,1	0,9	86,4
Ziemniak	6,7	7,5	6,7	5,8	5,5	94,0
Burak pastewny	0,05	0,14	0,18	0,19	0,21	109,0
Oleiste	7,5	10,4	9,7	8,6	11,4	132,2
rzepak ozimy	0,5	0,5	0,3	0,5	0,4	72,3
gorczyca biała	6,0	8,8	8,1	6,4	8,9	137,9
soja	1,0	1,0	1,0	1,3	1,7	130,1
Bobowate grubonasienne	9,7	11,9	12,6	12,1	11,4	93,6
Bobowate drobnonasienne	4,86	4,63	4,57	5,56	5,98	107,5
Trawy	25,7	32,1	33,7	28,7	22,5	78,5
Włókniste	0,4	0,7	0,6	0,2	0,1	40,0
Inne	12,4	22,8	25,3	16,0	15,3	95,3
w tym: facelia	10,1	18,3	19,7	12,0	10,0	83,6
rzodkiew oleista	2,3	4,5	5,6	4,0	5,2	130,5

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/: <https://www.gov.pl/web/piorin/ocena-materialu-siewnego> (data dostępu 15,04,2024), GUS: Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2022 roku , Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2023 roku , obliczenia własne

Tabela 3. Sprzedaż kwalifikowanego materiału siewnego zbóż i ziemniaków

Rośliny	2018/19		2019/20		2020/21		2021/22		2022/23		$\frac{2022/23}{2021/22}$
	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	%
Zboża podstawowe	194,8	32,1	197,8	31,9	200,4	34,7	195,7	35,6	192,3	34,8	98,3
pszenica ozima	70,3	36,5	71,1	34,8	73,3	33,1	78,2	34,0	82,0	35,4	104,8
pszenica jara	21,2	43,0	20,2	43,1	20,1	129,6	15,6	77,8	12,7	62,4	81,6
jęczmień ozimy	6,9	34,1	7,0	7,0	7,4	27,6	9,2	30,6	9,3	30,3	101,7
jęczmień jary	28,8	37,3	29,1	29,1	29,1	71,5	23,0	76,6	20,0	60,4	87,1
żyto ozime	13,2	14,8	14,7	14,7	15,3	18,1	15,2	21,8	15,8	23,9	104,0
owies	11,2	22,5	11,6	11,6	11,5	23,0	10,8	21,7	10,8	23,1	99,4
pszenżyto ozime	37,5	33,9	38,2	11,6	37,8	28,6	38,9	32,5	38,7	33,1	99,3
pszenżyto jare	5,6	30,8	5,9	11,6	6,0	30,1	4,8	47,6	3,0	46,9	62,4
pszenżyto	43,1	33,5	44,1	33,5	43,7	33,1	43,7	33,6	41,6	35,6	95,3
Ziemniaki	79,8	268,2	82,0	271,0	85,5	282,7	95,0	475,2	99,2	505,9	104,4

*) - kg nasion na 1 hektar obsianej powierzchni

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS-u. Pobrane 14 marca 2024 z <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/> oraz niepublikowane dane GUS-u, obliczenia własne.

Tabela 4 Ceny nasion i relacje cen nasion do ceny pszenicy ogólnoużytkowej

Rośliny i grupy roślin	2019		2020		2021		2022		2023		2023/2022 %
	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	
Cena pszenicy ogólnoużytkowej	81,2*)	100	74,21*)	100	93,04	100	153,67	100	117,34		
pszenica ozima	193,6	238	193	261	229	246	325	212	252	215	77
pszenica jara	209,7	258	197	202	204	219	260	169	310	264	119
jęczmień jary	205,6	253	193	260	192	206	244	159	280	239	115
żyto	187,4	231	178	241		205	221	293	191	287	245
owies	212,1	261	195	263	187	201	235	153	297	253	126
pszenżyto ozime	189,3	233	185	250	212	228	298	194	238	203	80
Ziemniaki	215,0	265	284	383	186	200	241	157	285	243	118
Burak pastewny wielokiełkowy, C1	2610,2	3214	2820	3800	3105	3337	4319	2810	5310	4525	123
Rzepak podwójnie ulepszony "00", zaprawiony, C1	626,9	772	664	895	782	841	952	620	1068	910	112
Łubin pastewny wąskolistny, C1	289,7	357	312	420	336	361	380	247	429	366	113
Koniczyna czerwona (łąkowa) diploidalna, C1	2044,6	2518	2052	2765	2038	2190	2098	1365	2364	2015	113
Lucerna siewna	2413,7	2973	2418	3259	2458	2642	2838	1847	3336	2843	118
Seradela	1185,0	1459	1252	1688	1293	1390	1504	979	1775	1512	118
Trawy	1606,0	1978	1672	2253	1746	1877	1946	1267	2159	1840	111

*) średnia cena pszenicy w I półroczu wg GUS

**) cena za jednostkę siewną

Źródło: Niepublikowane dane GUS-u, obliczenia własne.

Tabela 5 Obrót nasionami kwalifikowanymi roślin warzywnych

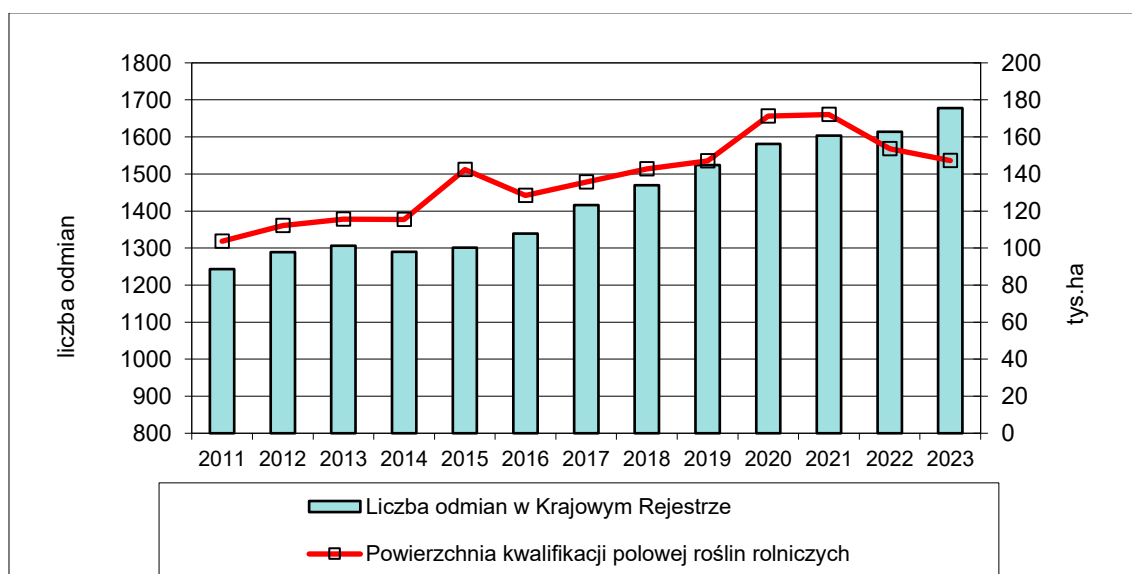
Wyszczególnienie	jednostki	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	$\frac{2022/23}{2021/22}$ %
Produkcja własna lub kontraktacja	t	856	868	1194	1223	1084	1091	100,6
Sprzedaż	t	3312	3670	3519	4459	3582	3661	102,2
Produkcja własna lub kontraktacja	t	856	868	1194	1223	1084	1091	100,6
Sprzedaż	t	3312	3670	3519	4459	3582	3661	102,2

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/:
<https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym> (data dostępu 15,04,2024)
http://coboru.gov.pl/pl/kr/kr_gat, obliczenia własne.

Tabela 6 Produkcja nasion kwalifikowanych roślin warzywnych

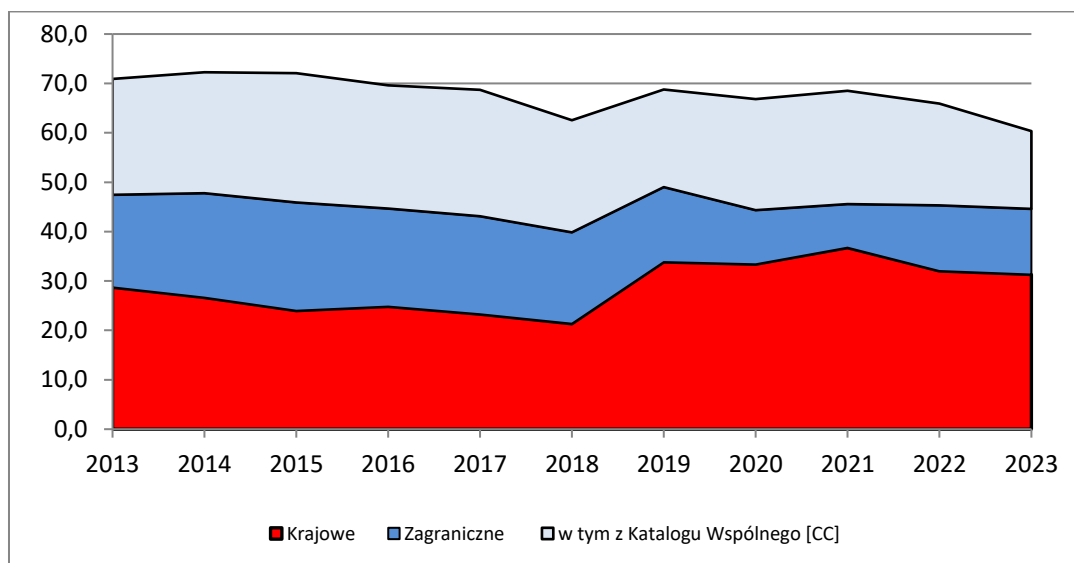
Wyszczególnienie	jednostki	2018	2019	2020	2021	2022	2023	$\frac{2023}{2022}$ %
Liczba odmian w Krajowym Rejestrze		847	782	818	830	847	854	100,8
Powierzchnia plantacji nasiennych *)	ha	28,3	19,1	23,7	48,0	15,5	72,1	465,7

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/:
www.gov.pl/web/piorin/ocena-materialu-siewnego (data dostępu 15,04,2024) i Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych: coboru.gov.pl/pl/kr/kr_gat (data dostępu 15,04,2024), obliczenia własne

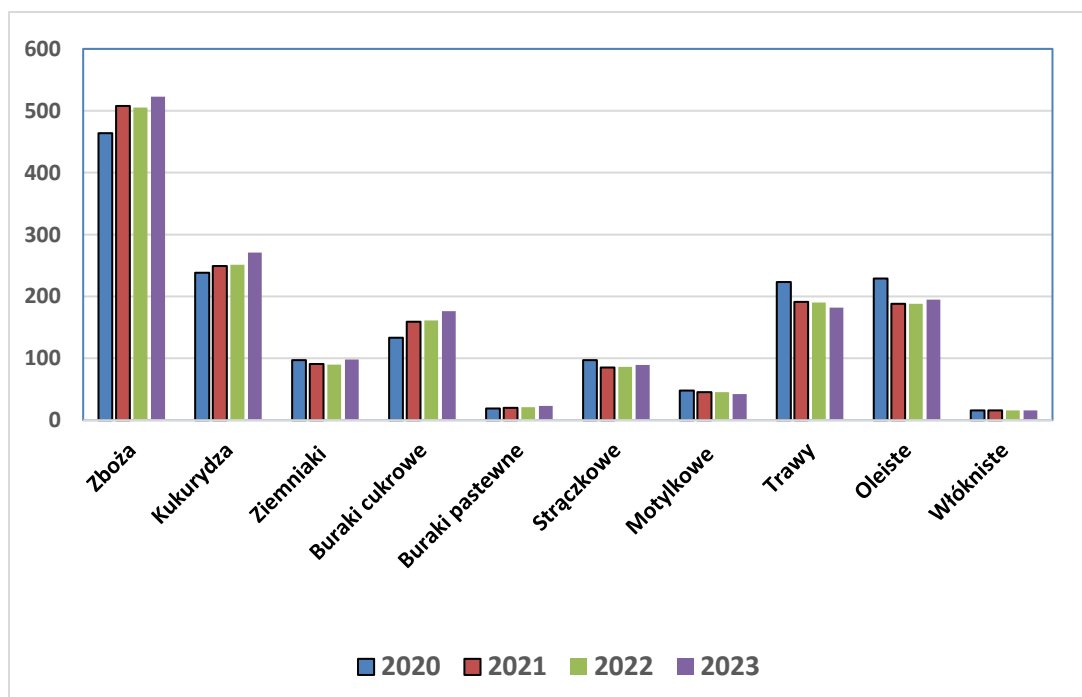
Rys.1 Liczba zarejestrowanych odmian i powierzchnia kwalifikacji polowej roślin rolniczych
 Źródło: PIORiN. Obrót materiałem siewnym. Pobrane 15 kwietnia 2024 z <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym>; Centralny Ośrodek Badania Odmian

Roślin (COBORU). Wykaz gatunków odmian wpisanych do KR. Pobrane 15 kwietnia 2024 z https://coboru.gov.pl/pl/kr/kr_gat; obliczenia własne.

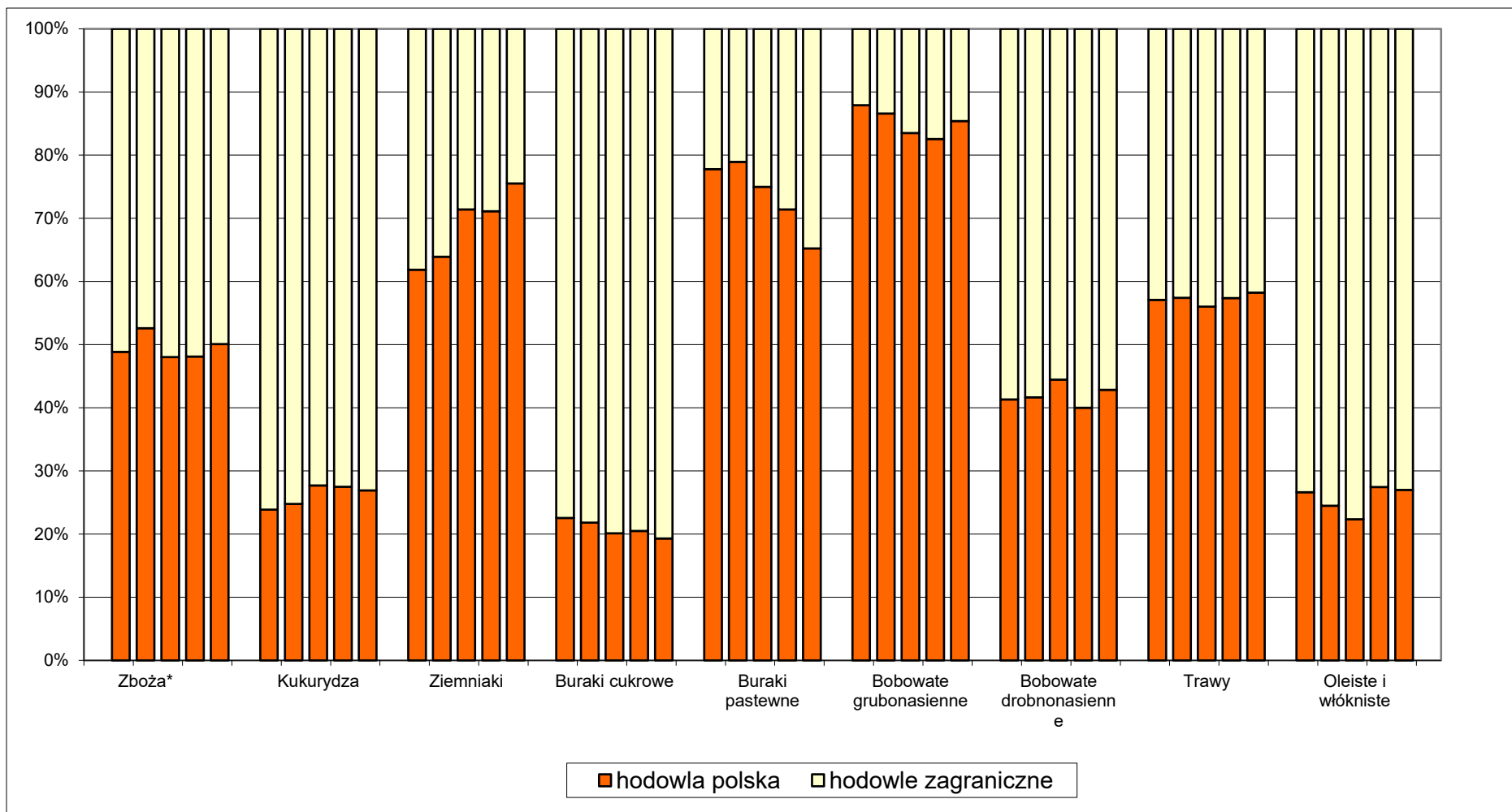
Rys. 2 Udział odmian jakościowych w produkcji nasiennej pszenicy ozimej (wg powierzchni plantacji nasiennych) w %

Źródło: PIORiN. Obrót materiałem siewnym. Pobrane 15 kwietnia 2024 z <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym>; COBORU. Wykaz gatunków odmian wpisanych do KR. Pobrane 15 kwietnia 2024 z https://coboru.gov.pl/pl/kr/kr_gat; obliczenia własne.

Rys. 3 Liczba odmian roślin rolniczych w Rejestrze Odmian

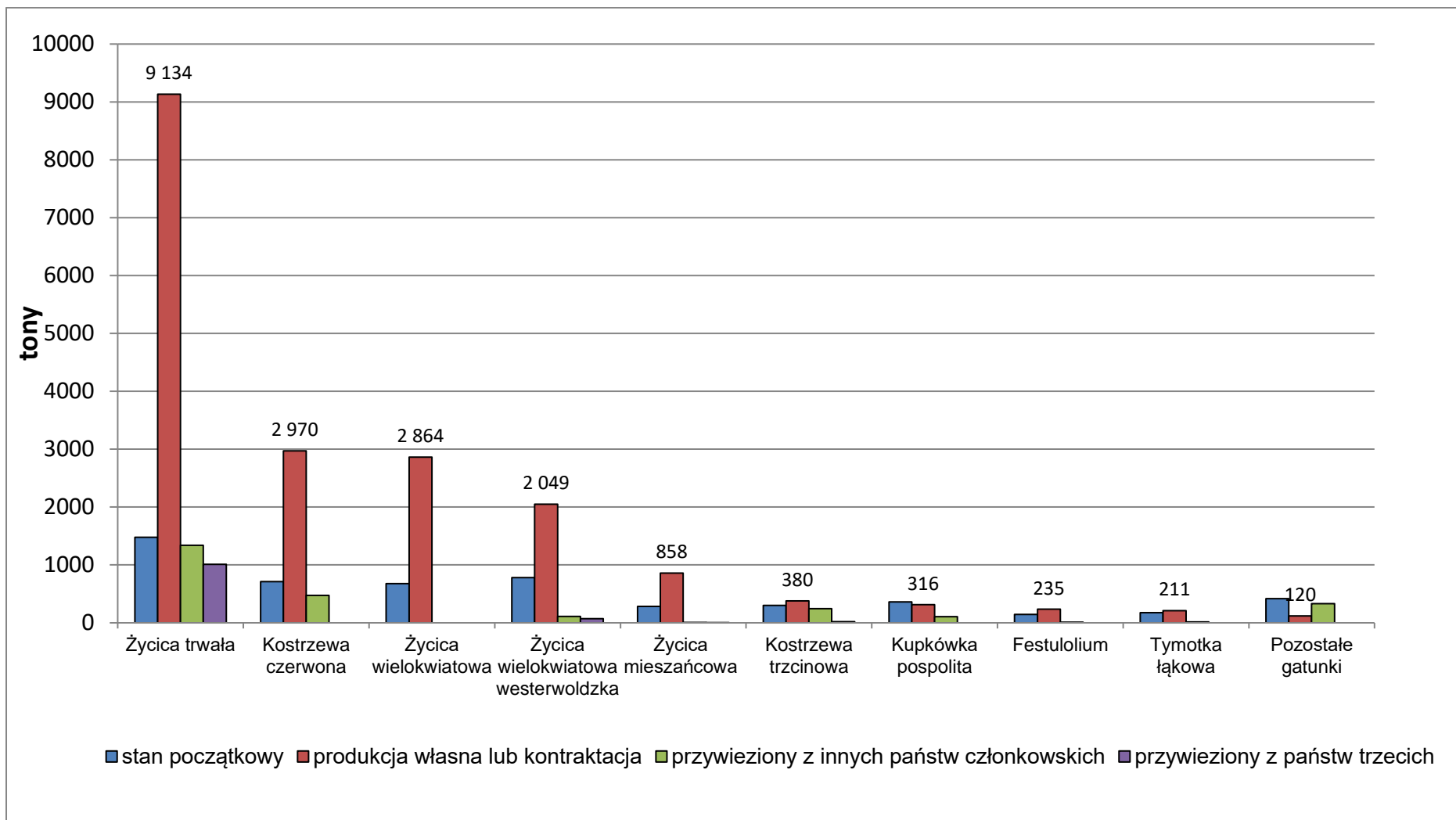
Źródło: PIORiN. Obrót materiałem siewnym. Pobrane 15 kwietnia 2024 z <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym>; COBORU. Wykaz gatunków odmian wpisanych do KR. Pobrane 15 kwietnia 2024 z https://coboru.gov.pl/pl/kr/kr_gat; obliczenia własne.

Rys. 4 Udział odmian hodowli krajowych i zagranicznych w Rejestrze Odmian w Polsce - kolejno w latach 2019, 2020, 2021, 2022 i 2023.

Źródło: COBORU. (2023). Lista odmian roślin rolniczych wpisanych do krajowego rejestru w Polsce 2023.

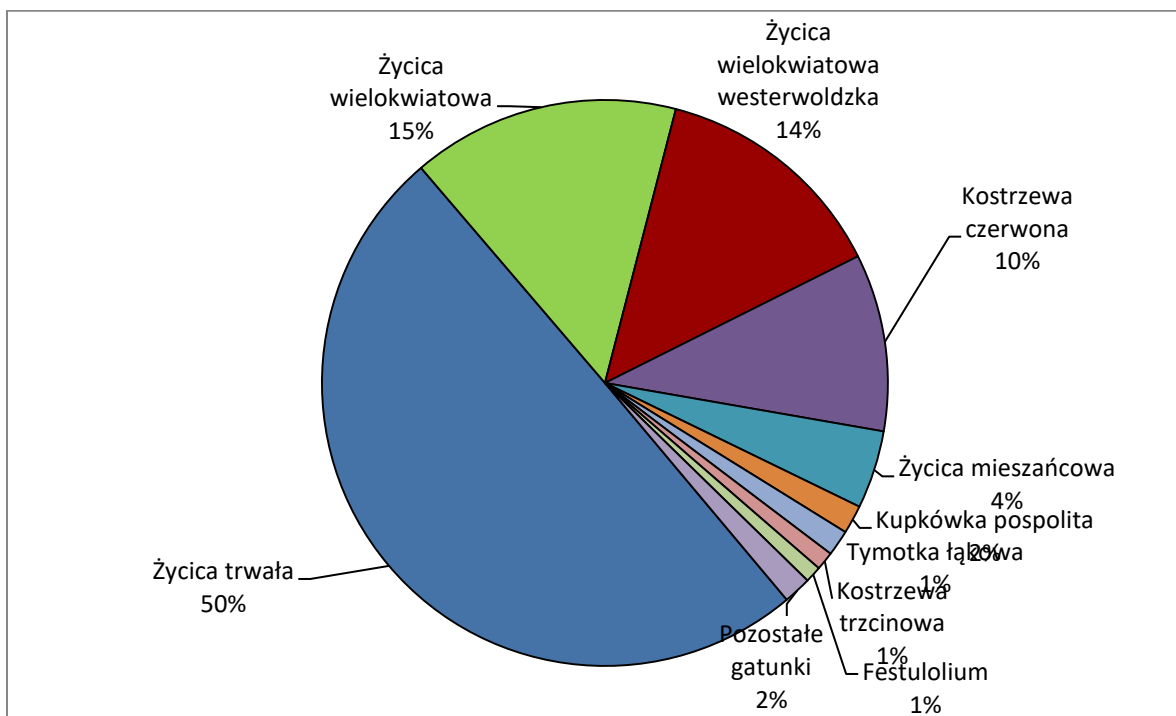
https://coboru.gov.pl/Publikacje_COBORU/Listy_odmian/lo_rolnicze_2023.pdf

Rysunek 5 Produkcja nasion traw w sezonie 2022/2023

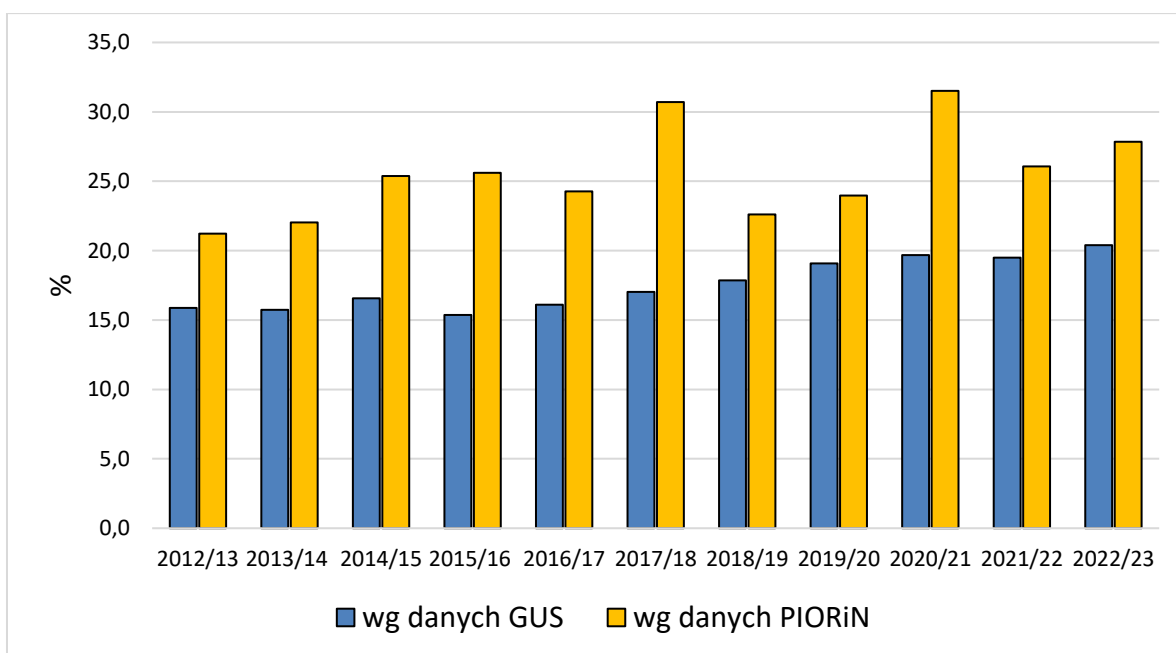
Źródło: wstępne dane niepublikowane oraz PIORiN. Obrót materiałem siewnym. Pobrane 20 kwietnia 2024 z <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym>; obliczenia własne.

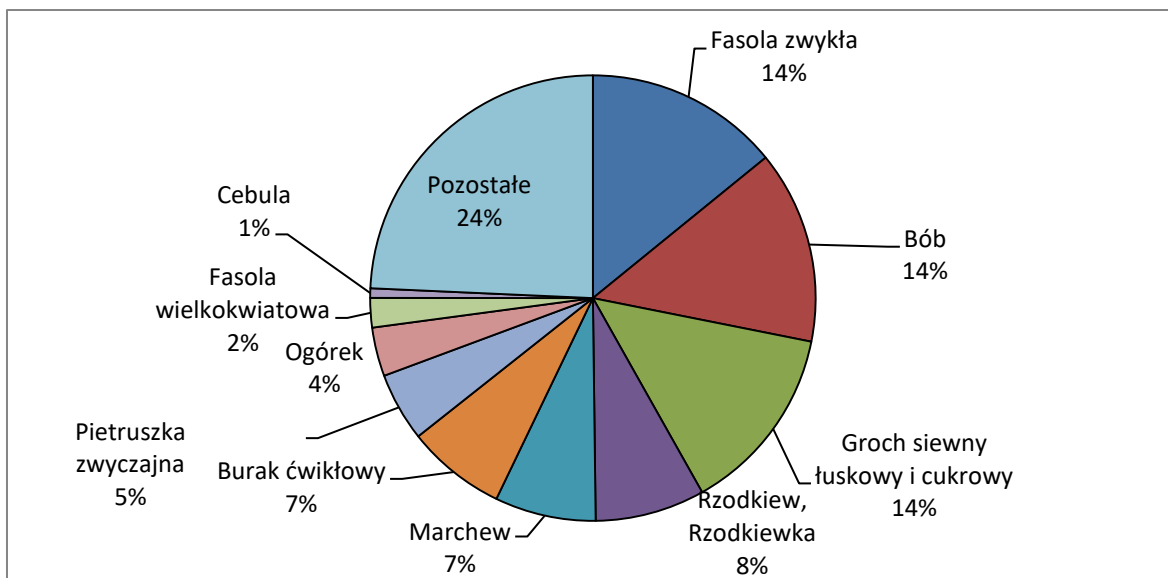
Rys.6 Struktura sprzedaży nasion traw w sezonie 2022/2023

Źródło: wstępne dane niepublikowane oraz PIORiN. Obrót materiałem siewnym. Pobrane 20 kwietnia 2024 z <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym>; obliczenia własne.

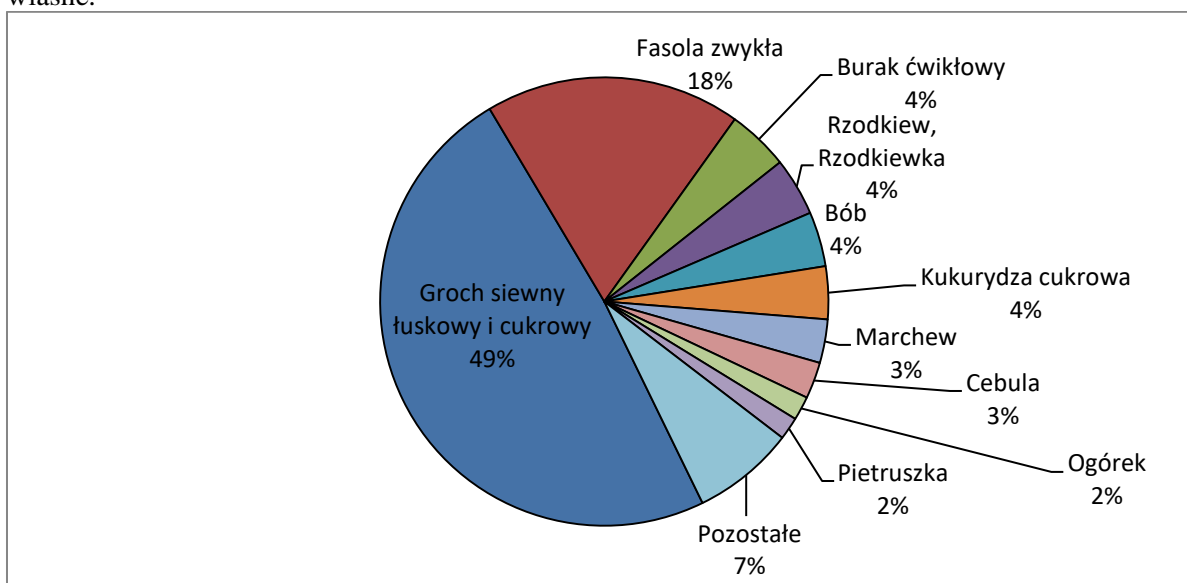
Rys. 7 Udział kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji zbóż

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/: wstępne dane niepublikowane oraz <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym> (data dostępu 15,04,2024), GUS: Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2022 roku , Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2023 roku , obliczenia własne

Rys. 8 Struktura produkcji nasion warzyw w sezonie 2022/23 wg danych PIORiN

Źródło: wstępne dane niepublikowane oraz PIORiN. Obrót materiałem siewnym. Pobrane 15 kwietnia 2024 z <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym>; GUS. (2023). Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2022 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/produkcja-upraw-rolnych-i-ogrodniczych-w-2022-roku,9,21.html>; Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2023 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/wynikowy-szacunek-glownych-ziemioplodow-rolnych-i-ogrodniczych-w-2023-roku,5,22.html>; obliczenia własne.

Rys. 9 Struktura sprzedaży nasion warzyw w sezonie 2022/23 wg danych PIORiN

Źródło: wstępne dane niepublikowane oraz PIORiN. Obrót materiałem siewnym. Pobrane 15 kwietnia 2024 z <https://www.gov.pl/web/piorin/obrot-materialem-siewnym>; GUS. (2023). Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2022 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/produkcja-upraw-rolnych-i-ogrodniczych-w-2022-roku,9,21.html>; Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnich w 2023 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/uprawy-rolne-i-ogrodnicze/wynikowy-szacunek-glownych-ziemioplodow-rolnych-i-ogrodniczych-w-2023-roku,5,22.html>; obliczenia własne.